

EU započinje reviziju potreba za ulaganjem u nuklearnu energiju

EU ostaje zavisna od uvozne energije na srednji rok

EU planira da dozvoli uvoznicima da krše ruske gasne ugovore bez kazni

Britanija: Bogatiji da plaćaju skuplje električnu energiju?

Firme otkazuju ulaganja u obnovljive izvore energije zbog Trampove politike

Energetska tranzicija zapinje

Jedan od velikih inženjerskih izazova dekarbonizacije je upravljanje elektroenergetskim sistemom kada postoji niža potražnja koja se poklapa s višim nivoima proizvodnje iz obnovljivih izvora. Drugi izazov su negativne cene električne energije zbog prevelike proizvodnje

SADRŽAJ

- Evropska energetska tranzicija ponovo zapinje [OVDE](#)
- EU započinje reviziju potreba za ulaganjem u nuklearnu energiju [OVDE](#)
- EU planira da dozvoli uvoznicima da krše ruske gasne ugovore bez kazni [OVDE](#)
- Fed: EU ostaje zavisna od uvozne energije na srednji rok [OVDE](#)
- EU kupuje američki gas, ali uz odgovarajuću cenu [OVDE](#)
- Evropske energetske kompanije podižu emisije kako čista proizvodnja pada [OVDE](#)
- Energetski sektor EU smanjio emisije stakleničkih gasova za 9% 2023. godine [OVDE](#)
- EU priprema trik kojim bi osujetila veto Mađarske na sankcije ruskoj nafti i gasu..... [OVDE](#)
- Zimska sezona gasa 2024-25: cene i potražnja rastu, skladište smanjeno [OVDE](#)
- Britanija: Bogatiji da plaćaju skuplje električnu energiju? [OVDE](#)
- Britanski energetska regulator potvrdio reforme elektroenergetske mreže [OVDE](#)
- Firme otkazuju ulaganja u obnovljive izvore energije zbog Trampove politike [OVDE](#)

Evropska energetska tranzicija ponovo zapinje

LONDON - Evropska unija zabeležila je pad svojih emisija štetnih gasova za 2,9% prošle godine, ali se ove godine trend obrnuo. Emisije su porasle. I tu su problemi na putu sa tranzicijom, komentariše portal [OilPrice.com](#).

Prošle nedelje, klimatska nevladina organizacija Centar za istraživanje energije i čistog vazduha CREA izvestila je da su emisije EU u 2024. godini pale za 2,9% u odnosu na prethodnu godinu, a onda je došla zima.

Proizvodnja električne energije na ugljovodonika porasla je za 7% u tom periodu, dok je proizvodnja energije iz vetra i sunca pala za 5%, prema podacima konsultanta Ember.

Situacija će se, međutim, prilično dramatično preokrenuti i to neće biti dobra vest. S prolećem i letom na putu, proizvodnja solarne energije uskoro će eksplodirati — i naglo smanjiti cene električne energije sa viškom solarne energije koja, kada potražnja bude manja, pretili da preplavi mrežu.

"Jedan od velikih inženjerskih izazova dekarbonizacije je upravljanje našim sistemom kada postoji niža potražnja koja se poklapa s višim nivoima proizvodnje iz obnovljivih izvora", rekao je šef upravljanja otpornošću i vanrednim situacijama u britanskom Nacionalnom operatoru energetskog sistema, a citira [Bloomberg](#).

Drugi izazov su negativne cene električne energije zbog prevelike proizvodnje. Evropa je doživela značajan porast u pojavi negativnih cena električne energije s porastom upotrebe vetra i sunca, a očekuju se daljnja povećanja tih kapaciteta.

To će naštetiti generatorima koji ne rade s prekidima, kao što je već naštetilo nuklearnim generatorima u Francuskoj. Kako energije vetra i sunca imaju prioritet nad svim drugim oblicima proizvodnje energije, ti drugi generatori moraju prilagoditi svoju snagu na osnovu vetra i solarne energije – a to košta novac.

Emisije će, u međuvremenu, nastaviti da prate sveukupnu potražnju i snabdevanje energijom, nesvesni tranzicionih napora u Evropi ili bilo gde drugde, konstatuje [OilPrice.com](#).

EU započinje reviziju potreba za ulaganjem u nuklearnu energiju

BRISEL - Široki evropski pregled potreba za investicijama u nuklearnu energiju zvanično je u toku nakon što je Evropska komisija otvorila četvoronedeljni poziv za dokaze sa planovima za usvajanje završnog dokumenta u drugom kvartalu, piše 16. aprila [Euractiv](#).

Nuklearna energija je ponovo privukla interesovanje brojnih zemalja EU nakon energetske krize izazvan ratom u Ukrajini, koja je u velikoj meri poremetila isporuke prirodnog gasa. Nuklearnu energiju mnogi takođe vide kao čist izvor električne energije koji može pomoći u energetskej tranziciji Evrope.

Ažuriranje Novog nuklearnog ilustrativnog programa (PNIC) bilo je ključno obećanje koje je Komisija dala pro-nuklearnim zemljama EU. Poslednja verzija objavljena je pre osam godina.

Novi PNIC pokušaće da "stimulira delovanje" i "olakša koordiniran razvoj" ulaganja u nuklearni sektor EU, navodi se u pozivu Komisije.

Predstojeći dokument će ocrtati potrebe ulaganja za izgradnju novih nuklearnih reaktora i produženje veka trajanja postojećih, upravljanje korišćenim gorivima i radioaktivnim otpadom, razvoj novih tehnologija poput malih modularnih reaktora i fuzije i druga pitanja kao što su nedostatak radne snage.

Dokument je i povod za proveru različitih izazova s kojima se suočava evropski nuklearni energetska sektor.

Među glavnim problemima je ranjivost lanca nabavke i potreba da se izbegne buduće oslanjanje „na bilo kog pojedinačnog ili nepouzdanog dobavljača“, prenosi **Euractiv**.

EU planira da dozvoli uvoznicima da krše ruske gasne ugovore bez kazni

LONDON - Evropska komisija razmatra planove koji bi evropskim kompanijama omogućili da raskinu dugoročne gasne ugovore sa Rusijom bez plaćanja penala Moskvi.

Pozivajući se na tri zvaničnika koji poznaju plan, **Financial Times** je objavio 15. aprila da komisija proučava mogućnost da se kompanijama dozvoli da proglašavaju višu silu, čime bi uvoznike oslobodili obaveze plaćanja kaznenih naknada za raskidanje ugovora.

Navodi se da su planovi deo mape puta o tome kako će se EU rešiti ruskih fosilnih goriva do 2027. godine, a dokument bi trebalo da bude objavljen 6. maja, nakon višestrukih odlaganja.

Portparol komisije odbio je da komentariše.

Evropska unija se 2022. obavezala da će okončati uvoz ruskih fosilnih goriva do 2027. kao odgovor na invaziju Moskve na Ukrajinu.

Uprkos smanjenju isporuke gasa iz Rusije, blok se i dalje oslanja na ruski tečni prirodni gas (LNG), koji je činio 19% ukupnih isporuka gasa i LNG u EU 2024.

Fed: EU ostaje zavisna od uvozne energije na srednji rok

VAŠINGTON - Tokom proteklih 30 godina, zavisnost Evropske unije od uvoza energije porasla je, navodi se u **analizi** američke centralne banke (Fed), objavljene 16. aprila.

Analiza, rađena na osnovu podataka evropskog statističkog ureda, Eurostat, konstatuje da je tokom ovog perioda, ukupna domaća proizvodnja energije u EU opala, iako je energetska efikasnost povećana, stabilizujući potrošnju.

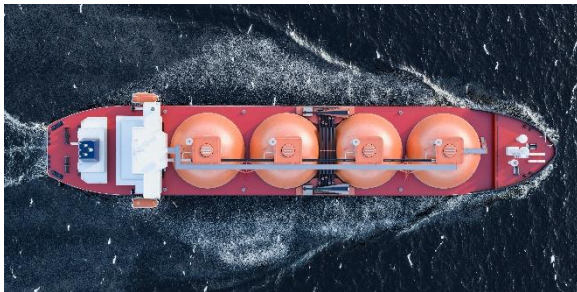

Pad ukupne proizvodnje energije posledica je naglog povećanja proizvodnje obnovljive energije koja nije uspela da nadoknadi pad proizvodnje energije iz ugljovodonika i nuklearne fisije.

Analiza scenarija ukazuje da bi Evropska unija mogla ostati zavisna od uvoza energije u srednjoročnom periodu, što donosi stalne ekonomske i sigurnosne rizike. Ova zavisnost od uvoznih isporuka energije mogla bi učiniti kontinent ranjivijim na eksterne šokove snabdevanja energijom, uključujući geopolitičke sukobe, konstatuje Fed.

EU kupuje američki gas, ali uz odgovarajuću cenu

BRISEL - Predsednik Evropskog saveta Antonio Costa rekao je za **Blumberg** ove nedelje da će plan od 6. maja — koji će uskoro biti objavljen — poslati jasan politički signal energetskim kompanijama: početi nabavljati više američkog utečnog prirodnog gasa (LNG) - ali samo ako je cena odgovarajuća, piše **Oilprice.com**.

Portal navodi da se ceo ovaj manevar dešava dok EU pokušava da reši dva problema odjednom. Prvo, još uvek treba da poništi dugoročne gasne ugovore s Rusijom – što je nezgodno jer neke zemlje (Mađarska) neće potpisati direktne sankcije. Drugo, Tramp zahteva da Evropa zatvori trgovinski jaz kupovinom američke energije – odmah.

Njegovo rešenje? Odvojite više od 350 milijardi dolara za LNG i bićemo kvit.

To nije mali problem, piše Oilprice. Za kontekst, EU je prošle godine uvezla oko 75 miliona tona LNG-a. Tramp želi da dodaju još 40 miliona tona na to.

Da bi ovo funkcioniralo, EU pokreće ideju o udruživanju potražnje članica u veliku korpu za kupovinu na veliko kako bi se dobila bolja cena. Ostaje da se vidi da li američki proizvođači mogu – ili će – prodati toliko gasa po cenama koje su pogodno za Evropu. Pogotovo kada neki od njih već gundaju da se pojam "energetske dominacije" u poslednje vreme baš i ne isplati, konstatuje portal.

Evropske energetske kompanije podižu emisije kako čista proizvodnja pada

BRISEL - Evropski energetski sektor ispustio je više ugljen dioksida tokom prvog tromesečja 2025. nego u bilo kojem kvartalu od početka 2023. nakon što je pad proizvodnje čiste energije primorao komunalne kompanije da sagorevaju više uglja i prirodnog gasa za struju.

Elektroprivrede su ispustile skoro 390 miliona metričkih tona CO2 tokom perioda od januara do marta, što je 23,5 miliona tona više nego tokom istih meseci 2024. godine, prema podacima energetskog trusta mozгова Ember, prenosi **Rojters**.

Veći broj emisija tokom prvog kvartala prekida dvogodišnji niz pada zagađenja u prvom kvartalu u evropskoj proizvodnji električne energije i povećava izgleda za preokret u stalnom opadajućem trendu godišnjih regionalnih emisija električne energije.

Glavne zemlje koje su podstakle porast evropskih emisija električne energije su Nemačka, Holandija, Poljska i Ujedinjeno Kraljevstvo, koje su sve podigle zagađenje sa proizvodnje na fosilna goriva na višegodišnje maksimume tokom prvog kvartala.

Godišnji pad proizvodnje čiste energije u tim zemljama zauzvrat je bio glavni katalizator porasta upotrebe fosilnih goriva.

Energetski sektor EU smanjio emisije stakleničkih gasova za 9% 2023. godine

BRISEL - Energetski sektor Evropske unije smanjio je domaće neto emisije stakleničkih gasova u EU za 9% u 2023. u odnosu na godinu ranije, prema poslednjim službenim podacima EU koje je Evropska agencija za životnu sredinu (**EEA**) dostavila Ujedinjenim nacijama. Pad predstavlja najveće relativno smanjenje emisija stakleničkih gasova u EU od 1990. godine i dodatno učvršćuje napredak EU u smanjenju svog udela u globalnim emisijama. Zvanični podaci dostavljeni Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih nacija o klimatskim promenama (UNFCCC) znače da je ukupno neto smanjenje stakleničkih gasova (uključujući LULUCF i isključujući međunarodni vazduhoplovni i pomorski transport) između 1990. i 2023. u EU doseglo -37%, odnosno smanjenje od 1,728 miliona tona ekvivalenta CO₂ (Mt CO₂e).

Brojke takođe još jednom potvrđuju da je došlo do progresivnog razdvajanja bruto domaćeg proizvoda (BDP) i emisija, s povećanjem BDP-a za 70% i smanjenjem emisija stakleničkih gasova za 37% između 1990. i 2023. na trenutni nivo od 2.908 Mt CO₂e.

EU priprema trik kojim bi osujetila veto Mađarske na sankcije ruskoj nafti i gasu

BRISEL - Sa sledećom rundom sankcija EU Rusiji koja bi trebalo da bude obnovljena u julu, Brisel sprema rešenje za jedan za sada nerešiv problem: upotrebu veta od strane Mađarske, piše portal **Oilprice**.

Tradicionalno, za obnavljanje sankcija potrebna je jednoglasna podrška svih 27 država članica EU, pa sada Evropska komisija istražuje novi trik: reklasifikovati sankcije u trgovinske mere, za koje je potrebna samo kvalifikovana većina.

Nafta, naravno, ostaje glavna stavka. Sankcije EU već su pomogle u tom slučaju, Komisija može proći kroz sledeću rundu sankcija, a da mađarski premijer Viktor Orban ne blokira proces koji pretilo da njegovoj zemlji ukine ključni pravac snabdevanja naftom i gasom, primoravajući je na mnogom skuplje alternativne snabdevače.

Zimska sezona gasa 2024-25: cene i potražnja rastu, skladište smanjeno

LJUBLJANA - Ispunjavanje potražnje za gasom u EU ovog leta i punjenje skladišta do 90% biće izvodljivo samo ako se uvoz utečnjelog prirodnog gasa (LNG) poveća za oko 20% u odnosu na nivo iz 2024. i ako isporuke cevovodima budu na visokom nivou, **saopštio** je evropsko energetske regulatorno telo ACER 16. aprila.

U pogledu tržišne perspektive, ACER je takođe upozorio da bi nepovoljni sezonski rasponi mogli odvratiti letne injekcije skladištenja.

Prema trenutnim pravilima EU, od država članica se traži da popune svoja skladišta do 90% kapaciteta do 1. novembra, iako nekoliko zemalja ima odstupanja od cilja.

ACER je rekao da bi postizanje cilja od 90% zahtevalo "veliki" uvoz LNG-a, dodajući da se pretpostavlja da će snabdevanje LNG-om u proseku iznositi 10 milijardi kubnih metara mesečno -- u skladu sa trendovima iz 2023. i 22% više nego prošle godine.

"Deo ovih dodatnih količina je već ugovoren kako bi se nadoknadio pad tokova ukrajinsko-ruskim gasovodima", naveo je ACER.

Ugovor za treći kvartal 2025. procenjen je 15. aprila na 34,85 Eur/MWh u poređenju sa procenom za zimu '25 od 35,56 Eur/MWh.

Ali ACER je naveo da, iako su se letne cene preokrenule na blagi popust, razlika je još uvek tanja od troškova skladištenja.

U svojoj perspektivi, ACER je takođe naveo prednosti i nedostatke održavanja statusa quo u smislu ciljanog skladištenja gasa od 90%.

Sa profesionalne strane, kaže se da bi sadašnja revizija ciljeva skladištenja postavila "rizičan" presedan i potkopala poverenje u propise, a istovremeno bi stvorila značajne rizike za kompanije koje su već preuzele finansijske obaveze.

Dodaje se da su veće letne cene neophodne da bi se privuklo dovoljno gasa ovog leta i iako bi mogle izazvati kratkoročnu štetu, mogle bi pomoći u sprečavanju teže krize izazvane nedovoljnim skladištenjem sledeće zime.

U svojoj listi faktora koji podržavaju promenu ciljeva, ACER je naveo da bi snižavanje cilja punjenja ublažilo sezonski raspon i smanjilo cene za leto 2025.

Britanija: Bogatiji da plaćaju skuplje električnu energiju?

LONDON - Britanska domaćinstva mogla bi se suočiti s različitim cenama električne energije zavisno od svojih prihoda, rekao je šef energetske regulatora, koji nastoji da osigura da se teret troškova prelaska na čistiju energiju pravedno raspodeli, prenosi *Fajnenšel Tajms*.

Džonatan Brerli, izvršni direktor Ofgema, rekao je 15. aprila da će regulator ovog leta pokrenuti reviziju načina na koji se troškovi električne mreže i drugi, uključujući neke subvencije za obnovljivu energiju, naplaćuju kroz račune domaćinstava.

"U narednih nekoliko godina očekujemo da će se varijabilni troškovi smanjiti, ali će udeo fiksnih troškova rasti, što bi, ako se ne kontroliše, moglo pogoršati nejednakosti koje vidimo danas", rekao je Brerli.

"Dakle, na leto pokrećemo opsežnu proveru toga kako najbolje raspodeliti troškove unutar energetske sistema. Pogledaćemo najbolji način za podelu troškova, uključujući podsticaje potrošačima."

Govoreći na događaju u organizaciji Ofgema Brerli je rekao: "Želimo da barem postavimo pitanje - da li možemo ili ne možemo progresivnije alocirati troškove", napominjući da bi svaki pokušaj da se "uradi nešto u vezi sa приходima" bio logistički izazov.

Njegovi komentari dolaze u trenutku kada se industrija i vlada bore s izazovom smanjenja računa potrošača za energiju uz pravednu raspodelu početnih troškova prelaska sa jeftinijih fosilnih goriva.

Prema Ofgemu, dugovanja domaćinstava za energiju dostigla su rekordnu vrednost od skoro 3 milijarde funti na kraju prošle godine.

Gornja granica cene energije (struja/gas) u Velikoj Britaniji porasla je sa 1.568 funti godišnje u julu 2024., kada su laburisti pobedili na izborima, na 1.849 funti ovog meseca.

Troškovi mreže trenutno su uključeni u stalnu naknadu, fiksni iznos koji domaćinstva plaćaju svaki dan bez obzira na to koliko energije koriste.

Ali Ofgem je zabrinut zbog rizika od viših stalnih naknada u budućnosti, jer troškovi mreže rastu kao rezultat toga što vlasnici infrastrukture nadoknađuju troškove ogromnih investicija potrebnih za prenos električne energije od vetroelektrana i solarnih farmi do kuća i preduzeća.

„Ono što nameravamo je da pogledamo račun i kažemo da li postoje načini na koje možemo povezati cenu koju kupci plaćaju za fiksne troškove za njihov prihod“, rekao je Brerli.

Vlada je takođe pod pritiskom da u potpunosti ukloni ekološke namete sa računa za struju. Potencijalno bi mogli preći na račune za prirodni gas ili na opšte oporezivanje, piše londonski poslovnik.

Britanski energetske regulator potvrdio reforme elektroenergetske mreže

LONDON - Britanski energetske regulator Ofgem potvrdio je velike reforme mrežnog povezivanja kako bi podstakao ulaganja u čistu energiju i infrastrukturne projekte.

Prema postojećem sistemu, "zombi" projekti mogu zadržati red za povezivanje, ostavljajući perspektivne kompanije da čekaju i do 15 godina da budu povezane, prenosi **Rojters**.

Zombi projekti su spekulativni planovi koji možda nisu održivi jer nemaju, na primer, prava na zemljište ili obezbeđeno finansiranje, ali još uvek imaju mesto u redu za povezivanje.

Promene koje je potvrdio 22. aprila Ofgem dovešće do brzog povezivanja industrije budućnosti, od centara podataka i veštačke inteligencije do projekata vetra i sunca.

Novi režim, koji je izradio Nacionalni operator energetske sistema u partnerstvu sa industrijom, mogao bi pomoći da se otključa do 40 milijardi funti (52,8 milijardi dolara) investicija godišnje.

"Ove promene će zaustaviti 'zombi' projekte i smanjiti vreme potrebno da se kompanije sa visokim rastom povežu na internet, a istovremeno će se ubrzati veze za kompanije koje isporučuju domaću energiju i energetske sigurnost kroz naš Plan za promene", rekao je ministar energetike Ed Miliband.

Firme otkazuju ulaganja od 8 milijardi dolara u obnovljive izvore energije zbog Trampove politike

VAŠINGTON - Rastuća neizvesnost tržišta i politike prisilila je kompanije da otkazu ulaganja od 8 milijardi dolara u projekte čiste energije u SAD u prvom kvartalu godine, piše *Oilprice.com*.

U dramatičnom porastu otkazivanja projekata usred zastrašujućih efekata trgovinske politike Trampove administracije i pokušaja da se ukine deo podsticaja zelene energije, kompanije su od januara povukle 7,9 milijardi dolara investicija, objavila je prošle nedelje poslovna grupa za čistu energiju E2.

Vrednost otkazanih investicija samo u prvom tromesečju bila je više od tri puta veća od ukupnih investicija otkazanih u prethodnih 30 meseci, pokazao je E2-ov program za praćenje projekata.

Kompanije su sve više zabrinute za budućnost određenih federalnih poreskih kredita za čistu energiju, kao i za implikacije trgovinske i tarifne

politike predsednika Trampa na lanac snabdevanja za zelene projekte.

Kao rezultat toga, 16 novih velikih fabrika i drugih projekata je otkazano, zatvoreno ili smanjeno u prva tri meseca 2025. godine, "usred eskalacije neizvesnosti na tržištu i dok Kongres počinje debatu o ukidanju poreskih kredita i drugih podsticaja", saopštila je poslovna grupa E2.